

Eduskunnan lakivaliokunta
sähköposti: LaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 19.2.2020 Syyttäjälaitokselle

HE 6/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vankeusaikaisen rikollisuuden estämisen ja laitosturvallisuuden ylläpitämisen tehostamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausun Syyttäjälaitoksen puolesta seuraavaa:

Laki vankeuslain muuttamisesta

Vankeuslain 1 lukuun lisättäisiin maininta päivystävän virkamiehen toimivallasta myös etsintäkuuluttamiseen kiiretilanteessa virka-ajan ulkopuolella.

Lain 2 lukuun lisättäisiin Rikosseuraamuslaitokselle mahdollisuus etsintäkuuluttaa myös vanki kaikissa tilanteissa, joissa vanki on vankilan ulkopuolella ilman Rikosseuraamuslaitoksen lupaa tai rikkoo myönnetyn luvan ehtoja. Lukuun lisättäisiin samalla säännös etsintäkuulutus päätöstä koskevasta päätösvallassa.

Lain 4 lukuun lisättäisiin säännös siitä, että vankien saatavilla tulee olla luettelo, josta käyvät ilmi vankilaa ja sen henkilökunnan toimintaa valvovat viranomaiset sekä ihmisoikeuksien toteutumista valvovat toimielimet, joille vangilla on kansainvälisten sopimusten mukaan valitus- tai kanteluoikeus.

Lain 9 lukuun lisättäisiin säännökset Rikosseuraamuslaitoksen hallinnoiman maksukortttilin käytön yleisestä valvonnasta ja yksittäistapaukselliseen päätökseen perustuvasta tarkemmasta valvonnasta sekä muita maksukorttia koskevia selventäviä säännöksiä. Lain 20 lukuun lisättäisiin kohta, jonka mukaan maksukortin käyttöä koskeviin päätöksiin ei saisi hakea muutosta.

Lain 12 ja 13 luvuista poistettaisiin rikosten selvittäminen perusteena Rikosseuraamuslaitoksen eri toimivaltuuksien käyttämiselle, koska Rikosseuraamuslaitos ei ole esitutkintaviranomainen.

Lain 16 lukuun lisättäisiin säännös vankilan alueen ja tilojen teknisestä valvonnasta. Tämä käsittää teknisellä laitteella tapahtuvan kuva katselun ja tallentamisen. Ääntä ei saisi kuunnella tai tallentaa. Teknistä valvontaa ei saisi käyttää vankien asuinselleissä, WC-tiloissa, pukeutumistiloissa tai muissa vastaavissa paikoissa.

Lain 19 lukua muutettaisiin siten, että Rikosseuraamuslaitos voisi tehdä ilmoituksen epäilystä rahan ja muiden maksuvälineiden tai muun omaisuuden alkuperän laillisuudesta poliisin lisäksi myös muulle esitutkintaviranomaiselle. Rikosseuraamuslaitoksella olisi oikeus ilmoittaa esitutkintaviranomaisille tai syyttäjälle tietoja tapahtumista ja henkilöistä, joiden voidaan perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan.

Pidän vankeuslakiin esitettäviä muutoksia perusteltuina.

Laki tutkintavankeuslain muuttamisesta

Tutkintavankeuslakiin tehtävät muutokset vastaisivat vankeuslakiin tehtäviä muutoksia.

Viittaan siihen, mitä olen lausunut vankeuslain osalta.

Laki henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta

Lakia täydennettäisiin siten, että valvonta- ja toimintarekisteriin voitaisiin rekisteröidä myös tietoja havaituista tapahtumista tai henkilöistä, joiden voitaisiin perustellusti arvioida liittyvän laitospöytäkirjaan tai turvallisuuden ylläpitämiseen. Tietoja talletettaessa tietoihin tulisi mahdollisuuksien mukaan liittää arvio niiden luotettavuudesta ja oikeellisuudesta.

Lakimuutoksella pyritään myös täsmentämään tiedon turvallisuustietorekisteriin kirjaamisen edellytyksiä. Laista poistettaisiin rikosten selvittäminen perusteena tiedon tallentamiselle turvallisuustietorekisteriin, koska Rikosseuraamuslaitos ei ole esitutkintaviranomainen.

Esityksen tavoitteena on myös selkeyttää sitä, milloin tieto on valvonta- ja toimintarekisteriin ja milloin turvallisuustietorekisteriin kirjattava tieto sekä milloin tieto voidaan kirjata molempiin rekistereihin.

Turvallisuustietorekisteriin kirjattavissa tiedoissa olisi kyse yksittäisistä yksityiskohtaisesti määritellyistä tiedoista, jotka olisi saatu toimivaltasäännösten mukaisissa Rikosseuraamuslaitoksen tehtävissä.

Esityksen mukaan Rikosseuraamuslaitos voisi antaa esitutkintaviranomaisille salassapitosäännösten estämättä ja myös oma-aloitteisesti laissa erikseen yksilöityjä tietoja, mikäli viranomaisilla olisi lain mukaan oikeus näiden tietojen saamiseen. Myös turvallisuustietorekisterin tietoja, jotka ovat välttämättömiä turvallisuustietorekisterin mukaisiin käyttötarkoituksiin, voitaisiin antaa oma-aloitteisesti.

Rikosseuraamuslaitoksella olisi oikeus saada salassapitovelvollisuuden estämättä maksulaitokselta välttämättömät tiedot maksukortin hallinnointia ja maksutapahtumien valvontaa varten.

Lausuntopyynnön mukaan hallituksen esitykseen HE 6/2020 lisätään mahdollisesti kohta, jonka mukaan Rikosseuraamuslaitos voisi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa poliisille ja Maahanmuuttovirastolle tietoja myös rikoksesta epäillyn, tuomitun, vangin, Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetun ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavan *sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa*, jos tiedot ovat tarpeen maassa oleskelua, kansainvälistä suojelua, maasta poistamista, kansalaisuutta, maahantulokieltoon määrittämistä tai maahantulokiellon peruuttamista koskevan asian käsittelemiseksi.

Minulla ei ole huomauttamista esitykseen näiltä osin.

Laki poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Esityksen mukaan PTR-rikostiedusteluyksikön toimintaan voisi osallistua myös Rikosseuraamuslaitoksen virkamies, jos se on tarpeen vankeusaikaisten rikosten estämiseksi tai laitosturvallisuuden ylläpitämiseksi.

Minulla ei ole huomauttamista esitykseen.

Jukka Rappe
apulaisvaltakunnansyyttäjä

Anssi Hiivala
valtionsyyttäjä